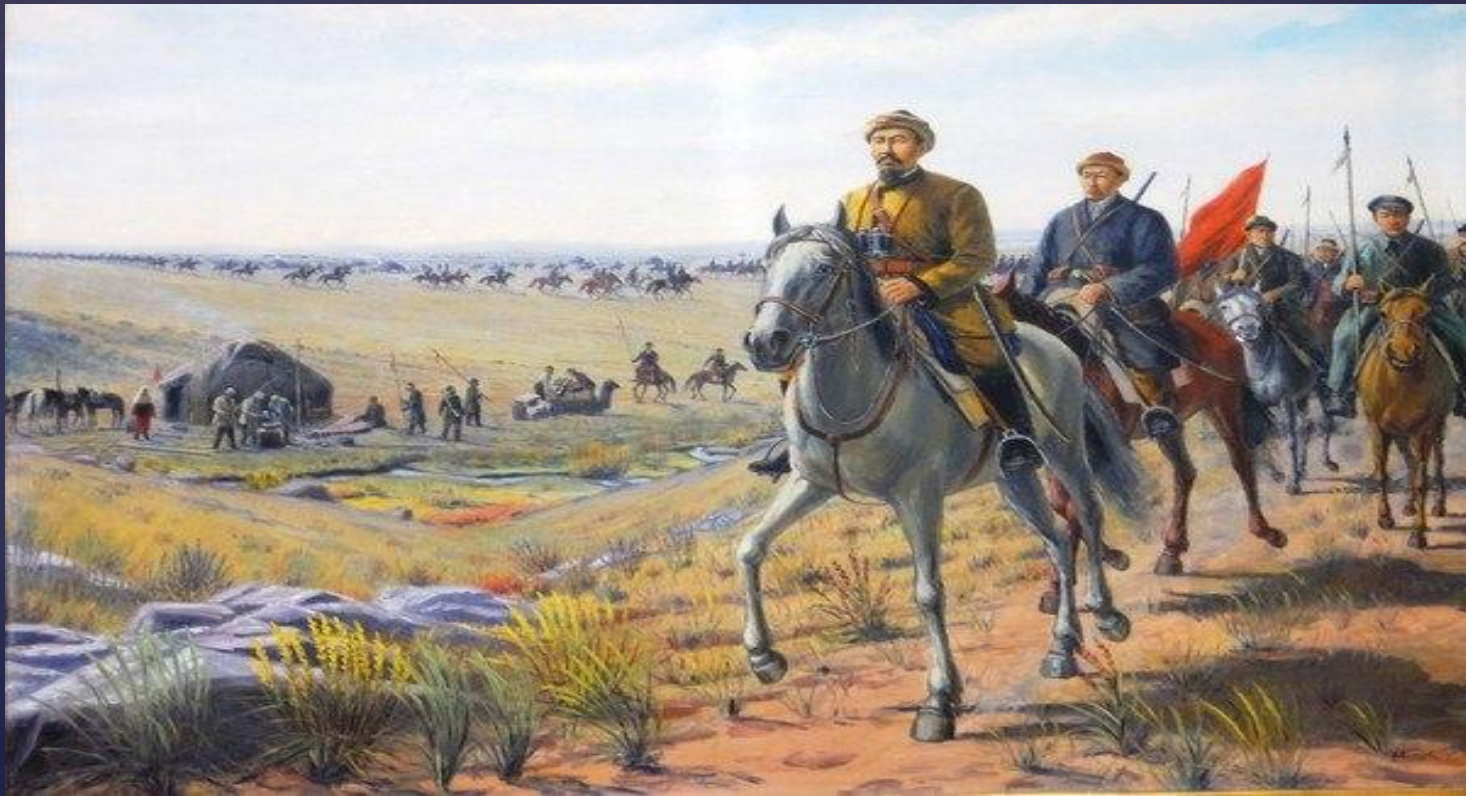


# 1916 жылғы Қазақстандағы ұлт-азаттық көтеріліс батырлары.



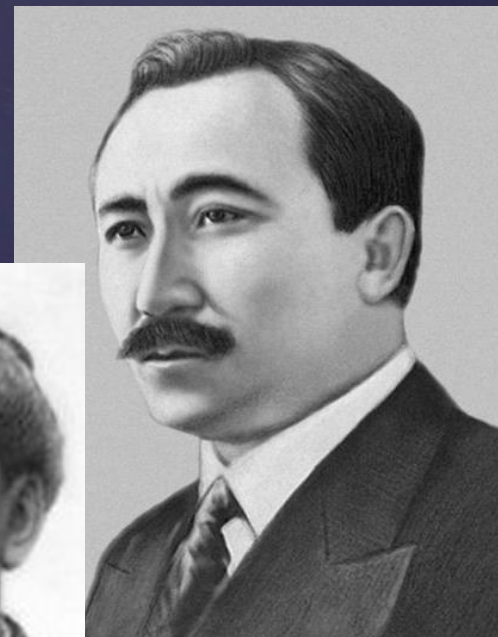
1916 ж. шілде айының бас кезінде пайда болды. Көтерілістің шығу себебі әлеуметтік- экономикалық және саяси сипаттағы факторлар еді.

Яғни отарлық езгінің соғыс кезінде барынша күшеюі, жерді тартып алу, орыстандыру саясаты және т.б.

Көтерілістің басталуына патшаның 1916 ж. маусымдың 25 армияның қара жұмысына Түркістан өлкесінің және ішінара Сібірдің 19-дан 43-жасқа дейінгі ер-азаматтарын шақыру жөніндегі жарлығы түрткі болды.



Шілденің басында қазақ даласында көп кешікпей қарулы көтеріліске айналған стихиялық бас көтерулер басталды. Ол біртіндеп ұйымдасқан сипат алды: Торғай, Ақмола, Сырдария мен Жетісуда оның танылған жетекшілері А. Иманов, Ә. Жангелдин, Т. Бокин, С. Сейфуллин, Т. Рысқұлов, Б. Ашекеев, Ө. Саурықов басшылық еткен ірі ошақтары пайда болды.



# Амангелді

**Иманов** – халық батыры, 1916 жылы ақ патшаның жарлығына қарсы шығып, ұлт-азаттық көтерілісті басқарды. Амангелді Иманов 1873 жылы Торғай уезі, Қайдауыл ауылында дүниеге келген. Әкешесі ерте қайтыс болып, ағасының тәрбиесінде болады. Ол Торғай жерінде қазақ азаматтарының басын құрап, ақ патшаның әскерімен соғысып, 1917 жылы орыс революциясын өз еркімен қарсы алды.





## Әліби Тоқжанұлы Жанкелдин

(1884, Торғай облысы, қазіргі Жангелді ауданы, Қайдауыл ауылы - 14 тамыз 1953, Алматы) — Қазақстанда Кеңес өкіметін орнату және нығайту жолындағы күрестің көрнекті басшысы, республиканың мемлекет қайраткері.

Кедей отбасында дүниеге келген. Әрең оның бастауыш білім алды. Ол Орынбор шіркеулік сот оқыды.

Ол Торғай қарулы көтеріліс бастаған.



## Бокин Тоқаш

1916 жылғы ұлт-азаттық қозғалыс пен Қазақстанда (Жетісуда) Кеңес өкіметін орнатуға белсене қатысушы.

Верный қаласындағы (қазіргі Алматы) ер балалар гимназиясында оқыды, сот органдары мен Верныйдың қоныс аударушылар басқармасында аудармашы болып жұмыс істеді.

1914-1916 жылдары Петроградтың Сот палатасында, зауытта жұмыс істеді.

Ол 1918 жылдың қыркүйек айында қаза тапты.

# Тұрар Рысқұлов

Қазақ халқының көрнекті перзенті, белгілі мемлекет және қоғам қайраткері Тұрар Рысқұлов өзі өмір сүрген кезеңде туған елінің болашағы үшін көп нәрсе жасады. Рысқұловтың артына қалдырған өшпес мұрасы – саясат, экономика және рухани құндылықтар тақырыбына жазған публицистикалық, терең зерттеу еңбектері мен мақалалары бүгінде өз ұрпағына қызмет етуде

Тұрар Рысқұлов халқының дұшпаны деп жариялады және 10 ақпан 1938 түсірілді.





## Бекболат Әшекеев

(1843/48 ж.ш., бұрынғы Жетісу облысы, Жайылмыс болысы - 9.9. 1916, Алматы облысы, Іле ауданы, Боралдай) — ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының бірі.

Хан болыс Жайлым Верный уезінің сайланды. 7 қыркүйек, 1916 Боралдай төбеден ілулі өлім жазасына.



Зақымдану себептері тосындық, қарсылық нашар ұйымдастыру, түрлі қарулы бүлікшілердің топтар арасындағы қарулы бүлікшілердің халық пен шоғырландыру техникалық жабдықтың болмауы еді.

